

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
КАФЕДРА СУСПІЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН І ГЕОГРАФІЇ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД "ХАРКІВСЬКИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНО-
МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ТУРИЗМУ"
МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

**До 80-річчя від дня присвоєння
університету імені Г.С. Сковороди**

ГЕОГРАФІЯ ТА ТУРИЗМ

**Матеріали VIII Всеукраїнської
науково-практичної Інтернет-конференції
Харківського національного педагогічного університету імені
Г.С. Сковороди
(12 березня 2025 р., м. Харків)**

**Харків
2025**

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Кафедра суспільно-економічних дисциплін і географії
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Обласний комунальний заклад
«Харківський організаційно-методичний центр туризму»
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького**

**До 80-річчя від дня присвоєння
університету імені Г.С. Сковороди**

ГЕОГРАФІЯ ТА ТУРИЗМ

**Матеріали VIII Всеукраїнської
науково-практичної Інтернет-конференції
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди
(12 березня 2025 р., м. Харків)**

Харків 2025

УДК: 338.48:911: 322: 314.1: 37:502:551:63: 504:379.852:811

Редакційна колегія:

О.О. Ніколаєнко – д.і.н, професор, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди; **Л.І. Полякова** – к.і.н., доцент, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького; **О.О. Зеленько** - к.е.н, доцент, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди; **І.К. Нестерчук** - к.г.н., доцент, Житомирський державний університет імені Івана Франка; **С. В. Гришко** - к.г.н, доцент, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького; **П.І. Лоцман** – к.г.н, доцент, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди; **Ю.І. Муромцева** – к.е.н., доцент, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди; **В.Д. Холодок** – к.наук з держ управління, ОКЗ "Харківський організаційно-методичний Центр Туризму"; **Т.Г. Гуцан** – к.п.н., доцент Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди; **Т.С. Коптєва** – доктор філософії з природничих наук, доцент Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди.

Географія та туризм: Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (12 березня 2025 р., м. Харків) / за заг. ред. Лоцмана П. І. Харків: ХНПУ ім.Г.С.Сковороди, 2025. – 535 с.

У збірнику представлено матеріали, присвячені актуальним питанням сучасної географічної науки та туризмознавства.

Розглянуто освітні тенденції у галузях географії та туризму у світі й Україні, проблеми природничої географії, висвітлення реалізації Сталого розвитку в екологічній, економічній та соціальній сферах, розглянуто питання про стан і розвиток туризму в світі й Україні, перспективі післявоєнного відновлення і використання туристичних ресурсів, природної та культурно-історичної спадщини України.

Для викладачів, аспірантів, магістрів, студентів вищих навчальних закладів та інших зацікавлених осіб.

*Рекомендовано редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди
протокол № 3 від 19.03.2025*

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, наявність плагіату, імен власних та інших відомостей.

© Колектив авторів, 2025
© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди, 2025

ЗМІСТ

Розділ 1. Нові виклики та тенденції в сучасній системі освіти України й світу	9
<i>Гудзеляк І. І., Котик Л. І., Біланюк В. І., Мамчур О. І.</i> ДО ПРОБЛЕМИ СУБ'ЄКТИВНОЇ ОЦІНКИ ОСВІТНІХ ВТРАТ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	9
<i>Слюта А. М.</i> ПРОБЛЕМНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ У ПРОФІЛЬНИХ КЛАСАХ: МЕТОДИ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ	15
<i>Левада О. М., Арсененко І. А., Непша О. В.</i> ТУРИСТИЧНЕ КРАЇНОЗНАВСТВО ЯК ШЛЯХ ФОРМУВАННЯ ЗНАНЬ ПРО КРАЇНУ ТА РЕГІОНИ ПРИ ВИВЧЕННІ ШКІЛЬНОГО КУРСУ ГЕОГРАФІЇ	22
<i>Мірошніченко І. С.</i> ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ ПЕРСОНАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	26
<i>Іпатій А. В., Шука Г. П.</i> ДО ПИТАННЯ ПРО НАВЧАЛЬНІ ШКІЛЬНІ ЕКСКУСІЇ	28
<i>Хорошев О. М.</i> ГУМАНІЗАЦІЯ ТА ГУМАНІТАРИЗАЦІЯ ОСВІТИ ЯК ВИКЛИК ЧАСУ	32
<i>Христова Т. Є., Філіппов В. В.</i> ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ФЛОРБОЛУ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	35
<i>Христова Т. Є., Полтавченко А. П.</i> ВИКОРИСТАННЯ СИНЕРГІЧНОГО ПІДХІДУ ДО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ З ВЕГЕТО-СУДИННОЮ ДИСТОНІЄЮ	40
<i>Гришко С. В., Фараджов М. М.</i> ТЕХНОЛОГІЯ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ В У ВИКЛАДАННІ ШКІЛЬНОГО КУРСУ ГЕОГРАФІЇ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	45
<i>Зав'ялова Т. В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ҐРУНТОЗНАВСТВА СТУДЕНТІВ-ГЕОГРАФІВ	49
<i>Непша О. В.</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ГЕОЛОГІЇ СТУДЕНТІВ-ГЕОГРАФІВ	53
<i>Проценко А. А., Суханова Г. П., Сопотницька О. В.</i> СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧИЙ ТУРИЗМ ЯК ЗАСІБ АКТИВНОГО ВІДПОЧИНКУ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	56
<i>Дорожко Г. І.</i> ГЕОГРАФІЧНИЙ СЕРВІС GOOGLE ПЛАНЕТА ЗЕМЛЯ В НАВЧАННІ ГЕОГРАФІЇ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	59
<i>Гречка А. І., Левада Г. Д.</i> ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ШКІЛЬНОМУ КУРСІ «ПРИРОДОЗНАВСТВА»	63
<i>Сапога Л. М.</i> МЕТОДИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ КРАЄЗНАВЧИХ ЕКСКУРСІЙ У ШКІЛЬНІЙ ГЕОГРАФІЇ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	67
<i>Yemelyanova Ye.</i> FORMATION CONTINUE ET STAGES DE PERFECTIONNEMENT PEDAGOGIQUE, LINGUISTIQUE ET CULTUREL	71
<i>Анастасєва О. А.</i> НАВЧАННЯ КРИТИЧНОМУ МИСЛЕННЮ НА КУРСІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ В УМОВАХ ВІЙНИ	79
<i>Галушка Л. С.</i> ПІЗНАВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІД ЧАС КОНТРОЛЮ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ	83
<i>Нешко С. І., Єгоркіна Д. М.</i> АКТУАЛЬНІСТЬ ВОЛОДІННЯ ІНОЗЕМНИМИ МОВАМИ ПІД ЧАС МІЖНАРОДНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У СФЕРІ ТУРИЗМУ	85
<i>Байтерякова Н. Ю., Байтеряков О.З.</i> ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ В ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТІ	88

«ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВО»	
<i>Belevtsov A.</i> DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATION SKILLS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS	91
<i>Ковшара В. С.</i> РОЗВИТОК ІНШОМОВНО-ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ	97
<i>Rohalov A, Yemelyanova Ye.</i> NOWADAYS METHODS OF LEARNING PROFESSIONAL ENGLISH IN UKRAINIAN UNIVERSITIES	104
<i>Skrypnyk A.</i> PECULIARITIES OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO UKRAINIAN STUDENTS	110
<i>Radchenko Ye.</i> FOREIGN LANGUAGE AS AN ESSENTIAL TOOL FOR PROFESSIONAL SELF-DEVELOPMENT	116
<i>Semenenko S.</i> EDUCATIONAL CONDITIONS FOR LEARNING OF PROFESSIONAL FOREIGN LANGUAGES IN UKRAINIAN UNIVERSITIES	122
Розділ 2. Природнича географія та науки про Землю	128
<i>Буднік С. В.</i> ТЕНДЕНЦІЇ ЗМІНИ ГІДРОЛОГІЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК РІЧКИ РОСЬ	128
<i>Лужанська Т. Ю., Молнар-Бабіля Д. І., Лета В. В., П'ятка Н. С.</i> ДОСЛІДЖЕННЯ СВАЛЯВСЬКИХ МІНЕРАЛЬНИХ ВОД ДЛЯ РОЗВИТКУ САНАТОРНО-КУРОРТНОЇ СФЕРИ РЕГІОНУ	132
<i>Рудакевич І. Р.</i> ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ІСТОРИЧНИХ МІСТ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ	142
<i>Коптєва Т. С.</i> КОЧУБІЙВСЬКИЙ РУДНИК ЯК СКЛАДОВА ПІДЗЕМНОГО ЯРУСУ ГІРНИЧОПРОМИСЛОВИХ ЛАНДШАФТІВ КРИВОРІЗЬКОЇ ЛАНДШАФТНО-ТЕХНІЧНОЇ СИСТЕМИ	146
<i>Мельничук О. В., Лоцман П. І.</i> ЕВОЛЮЦІЯ АНТРОПОГЕННИХ ЛАНДШАФТІВ УКРАЇНИ: ВІД ДАВНІХ ЧАСІВ ДО СЬОГОДЕННЯ	150
<i>Цапенко М. О., Непша О. В.</i> ТЕНДЕНЦІЇ ЗМІНИ КЛІМАТУ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ: НАСЛІДКИ ТА ЗАХОДИ АДАПТАЦІЇ	156
<i>Вінніченко О. М., Непша О. В.</i> АДАПТАЦІЯ ДО НАСЛІДКІВ ЗМІНИ КЛІМАТУ МІСТА ЗАПОРІЖЖЯ	160
<i>Малуєв М. М., Мешальніков І. О.</i> ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ТА ЗАХОДИ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ОЗОНОВОГО ШАРУ	164
Розділ 3. Реалізація екологічної складової Сталого розвитку та подолання наслідків військових дій в Україні.	168
<i>Фесюк В. О., Мороз І. А., Павлов Н. А., Коваль О. В.</i> СПЕЦИФІКА ЕВТРОФІКАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У ВОДОСХОВИЩАХ ТА МЕТОДИ ЗМЕНШЕННЯ ЇХ ІНТЕНСИВНОСТІ	168
<i>Фесюк В. О., Мороз І. А., Білецький Ю. В., Фір І.-З. Р.</i> ВОДНІ ОБ'ЄКТИ ТЕРИТОРІЙ СМАРАГДОВОЇ МЕРЕЖІ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	172
<i>Питуляк М. Р., Питуляк М. В.</i> ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ ШЕПЕТІВСЬКОГО РАЙОНУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	175
<i>Фесюк В. О., Мороз І. А., Білецький Ю. В., Унгер Я. В.</i> ЗЕЛЕНА ІНФРАСТРУКТУРА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОПТИМІЗАЦІЇ ДОВКІЛЛЯ МІСТ	179

<i>Воловик В. М., Крук С. Л.</i> КОНЦЕПЦІЯ ЗВУКОВОГО ЛАНДШАФТУ У ГЕОГРАФІЇ	183
<i>Іванова А. О., Коптєва Т. С.,</i> ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ АНТРОПОГЕННИХ ЛАНДШАФТІВ КРИВБАСУ	186
<i>Клєщ А. А., Щетиніна В. Д.</i> ОЦІНКА ЩІЛЬНОСТІ ДОРОЖНЬО-СТЕЖКОВОЇ МЕРЕЖІ ЛІСОВОГО ЗАКАЗНИКА «ГРИГОРІВСЬКИЙ БІР» ЯК ІНДИКАТОРА РЕКРЕАЦІЙНОГО НАВАНТАЖЕННЯ	190
<i>Байтеряков О. З., Мисько В. З.</i> НУМІЗМАТИЧНА ГЕОГРАФІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ (НА ПРИКЛАДІ МОНЕТ АФРИКИ)	195
<i>Коваль Д. О., Єніфанцев Д. Е., Непіша О. В.</i> ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	200
<i>Осадчий М. Л.</i> СТАЛИЙ РОЗВИТОК МОРСЬКИХ ПОРТІВ УКРАЇНИ: ІНТЕГРАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНИХ СТАНДАРТІВ У ПРОЦЕСИ ВІДНОВЛЕННЯ	203
<i>Поліщук В. О.</i> ЕКОЛОГІЧНА СКЛАДОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ НОВОЇ ІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ: ІНТЕГРАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНИХ СТАНДАРТІВ У ПРОМИСЛОВІСТЬ	207
Розділ 4. Реалізація соціально-економічної складової Сталого розвитку та подолання наслідків військових дій в Україні	213
<i>Гукалова І. В.</i> ГІРСЬКІ ТЕРИТОРІЇ І ПРИКОРДОННЯ ЯК ОСОБЛИВІ ФЕНОМЕНИ У ПАРАДИГМІ ПРОСТОРОВОЇ СПРАВЕДЛИВОСТІ	213
<i>Мошенський О. С.</i> СТАЛИЙ РОЗВИТОК У КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ: ЕКОНОМІЧНІ, СОЦІАЛЬНІ ТА ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ	219
<i>Афоніна О. О.</i> СИСТЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ (НА ПРИКЛАДІ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)	228
<i>Копос Р. З., Шука Г. П.</i> БЕРЕГІВСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА: СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ	235
<i>Муромцева Ю. І., Дараган А. О.</i> ГЕОДЕМОГРАФІЧНІ ЗМІНИ В УКРАЇНІ ПІСЛЯ 2014 РОКУ	240
<i>Шикіна О. В.</i> ВПЛИВ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ГОТЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ	249
<i>Олійник О. М., Солошенко О. М.</i> ОЗДОРОВЧО-СПОРТИВНИЙ ТУРИЗМ МОЛОДІ ЯК СКЛАДОВА РЕАЛІЗАЦІЇ «МАРШРУТУ ПОСЛУГ З МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я»	253
<i>Гальчич І. П., Ярошенко А. О.</i> ПІДГОТОВКА СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ РЕКРЕАЦІЙНИХ ТЕРИТОРІЙ	257
<i>Шикіна О. В., Кузнєцова О. В.</i> МАРКЕТИНГОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ЇЇ ЕФЕКТИВНІСТЬ	260
<i>Миронов Ю. Б.</i> РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЗА УМОВ СТАЛОГО ТУРИЗМУ	265
<i>Гулюк П. П., Андрішко О. М., Кіптенко В. К.,</i> РЕАКЦІЯ МІКРОНАЦІЙ НА ПОВНОМАСШТАБНЕ ВТОРГНЕННЯ ДО УКРАЇНИ	268

<i>Осадчий М. Л.</i> РОЛЬ ТРАНСПОРТУ В ЕКОНОМІЧНОМУ ВІДНОВЛЕННІ УКРАЇНИ: СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ ТА СТРАТЕГІЧНІ РІШЕННЯ	273
<i>Власенко Р. П., Андрійчук Т. В.</i> ПОЗИЦІЯ ТРАНСПОРТНОГО МАШИНОБУДУВАННЯ УКРАЇНИ СЕРЕД ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН	278
<i>Поліщук В. О., Осадчий М. Л.</i> ВПЛИВ НОВОЇ ІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ МОРСЬКИХ ПОРТІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ	285
<i>Мельничук О. В.</i> ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ГІРНИЧІЙ СПРАВІ: ГЕОГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ	290
<i>Кінарейкін Я. Д.</i> МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В ТУРИЗМІ	294
<i>Воропаєв О. В., Муромцева Ю. І.</i> ГЕОДЕМОГРАФІЯ В СИСТЕМІ НАУК	297
<i>Прилуцька Т. Д.</i> ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ ЕКОНОМІКО-ГЕОГРАФІЧНИМ ПОЛОЖЕННЯМ КРАЇН ТА РІВНЕМ ЇХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	302
<i>Трегубова К. А.</i> СТВОРЕННЯ ТУРИСТИЧНИХ БІЗНЕС-ІНКУБАТОРІВ У РЕГІОНІ	307
<i>Дзяпка А. М.</i> ОБГРУНТУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ПОВОЄННОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ НА РІВНІ ВІТЧИЗНЯНИХ РЕГІОНІВ	310
<i>Візіренко Н. О.</i> ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО В ПОВОЄННОМУ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ДЕСТИНАЦІЇ	313
<i>Гаврік Н. О.</i> ОСОБЛИВОСТІ ЕНЕРГЕТИКИ СВІТУ	316
Розділ 5. Тенденції розвитку туристичної галузі в Україні й світі	320
<i>Титаренко Л. М.</i> УКРАЇНА У СВТОВИХ ТРЕНДАХ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ	320
<i>Арабаджі О. С., Донченко Л. М., Левада О. М.</i> ТУРИСТИЧНА ГАЛУЗЬ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	323
<i>Заставецький Т. Б., Заставецька Л. Б., Жуков Н. Ю.</i> ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ТУРИЗМІ: НОВІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ МАЙБУТНЬОГО	326
<i>Фастовець О. О.</i> ОСОБЛИВОСТІ СФЕРИ ТУРИЗМУ УКРАЇНИ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД	331
<i>Бойко З. В., Горожанкіна Н. А.</i> НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧИХ ЗАКЛАДІВ	334
<i>Мандрик І. П.</i> РОЗВИТОК ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ В КРАЇНАХ БАЛТІЇ	339
<i>Кудінова І. П.</i> ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ТУРИСТИЧНОГО СЕРЕДОВИЩА: СУЧАСНІ ТРЕНДИ ТА УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД	343
<i>Lysiana V.</i> ANWENDUNG DIGITALER ZWILLINGE IM TOURISMUS	347
<i>Молчанова К. К., Лупаренко С. Є.</i> ВІРТУАЛЬНИЙ ТУРИЗМ: НОВІ ПЕРСПЕКТИВИ	359
<i>Бакало Н. В.</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	362
<i>Степаненко К. В., Неїленко С. М., Криворучко М. Ю.</i> ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ТА МІЖНАРОДНІ ГРАНТИ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ ГОТЕЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ	365
<i>Гурова Д. Д., Гурова М. М.</i> ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ТУРИСТИЧНИЙ БІЗНЕС	367
<i>Стадницька Ю. Ю., Габа М. І.</i> АКТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ ТИПІВ ТУРИСТІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ТУРИЗМУ	375
<i>Нестерчук І. К., Пір А. О.</i> ЕКОНОМІЧНІ ПИТАННЯ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ	379

<i>Макар О. П., Кофлик В. М.</i> ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ СФЕРИ	383
<i>Безсмертнюк Т. П.</i> ВНУТРІШНІЙ ТУРИЗМ В АВСТРАЛІЇ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	387
<i>Царик П. Л., Никорчук В. Р.</i> ПЕРЕДУМОВИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ДЛЯ ТУРИСТИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ЧЕХІЇ	392
<i>Левченко І. В., Сокол М. В.</i> ЕКОТУРИЗМ У КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА	399
<i>Пацюк В. С., Образцова В. О.</i> РЕГЕНЕРАЦІЯ ПРОМИСЛОВОГО МІСТА ЯК ЗАПОРУКА РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ (КЕЙС РОТТЕРДАМУ)	404
<i>Білоусова А. Ю., Удовичка С. О.</i> ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ: ЛОГІСТИЧНІ ВИКЛИКИ ТА ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ	408
<i>Дворська І. В.</i> РОЗРОБКА КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ПОЛОЖЕНЬ АНТИКРИЗОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ	411
<i>Безпалій О. Г.</i> СІЛЬСЬКИЙ ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ У ФРАНЦІЇ: ІСТОРІЯ І СЬОГОДЕННЯ	415
<i>Михайлишин В. В.</i> ВПЛИВ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА ФОРМУВАННЯ СТЕЙКХОЛДЕРНО-ОРІЄНТОВАНОЇ СТРАТЕГІЇ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА	419
<i>Смик О. С.</i> ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ	425
<i>Усік А. Д.</i> ТУРИСТИЧНИЙ БРЕНДІНГ ВІТЧИЗНЯНИХ ТЕРИТОРІЙ	429
<i>Сабрига М. В.</i> ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМУ	431
<i>Балабуха Ю. О.</i> ПОВОЄННІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ	435
<i>Бережний М. Д.</i> НОВИЙ ПОВОЄННИЙ ФОРМАТ ВІТЧИЗНЯНИХ РЕСТОРАНІВ	438
 Розділ 6. Рекреаційно-туристичний потенціал України та його відновлення і використання	 442
<i>Гедін М. С.</i> ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ НА ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЯХ	442
<i>Маховка В. М.</i> РЕКРЕАЦІЙНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ ВІДНОВЛЕННЯ	452
<i>Михайлюк О. Л.</i> МЕХАНІЗМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОІСТОРИЧНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ	457
<i>Дутчак С. В., Мендришора Н.,</i> ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА: ЗМІСТ СТРУКТУРА ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ У СФЕРІ ТУРИЗМУ І РЕКРЕАЦІЇ (на прикладі селища Берегомет Вижницького району Чернівецької області)	462
<i>Паньків Н. М., Щока О. В.</i> ЕТНОКУЛЬТУРНИЙ ТУРИЗМ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ - ЯК ВЕКТОР РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ	471
<i>Герасимів З. М.</i> ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	477
<i>Прохорова Л. А., Бербері П. І.</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГЕОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	479
<i>Муромцева Ю. І.</i> ВТРАТИ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ХАРКІВЩИНИ З 2022 РОКУ	482
<i>Куць С. О., Мариняк Я. О.</i> ОЦІНКА ЯКОСТІ ЦІЛЬОВОЇ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО СЕКТОРУ ПІДВОЛОЧИСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ (ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ)	492

<i>Паньків Н. М., Сукач Т. І.</i> РЕСТОРАННІ ЗАКЛАДИ ЛЬВОВА - ЯК СКЛАДОВА ТУРИСТИЧНОГО ІМІДЖУ МІСТА	497
<i>Канський В. С., Дубень А. А.</i> РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ ВІННИЧЧИНИ	506
<i>Шелест Є. О.</i> ПОВОЄННИЙ РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОГО БРЕНДУ РЕГІОНУ	510
<i>Китайгородський Д. І., Мариняк Я. О.</i> МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО СЕКТОРА ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	513
<i>Овчаренко В. В.</i> АНАЛІЗ РЕКРЕАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	517
<i>Водолага І. С., Корсакас Б. О.</i> ГАСТРОНОМІЧНИЙ ТУРИЗМ НА ПОЛТАВЩИНІ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ТРАДИЦІЇ	521
<i>Матвієнко Я. О.</i> ПОВОЄННА СТРАТЕГІЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ	524
<i>Мотуленко А. С.</i> ГАСТРОНОМІЧНИЙ ТУРИЗМ: ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ТА РОЗВИТОК МІСЦЕВИХ ЕКОНОМІК ЧЕРЕЗ КУЛІНАРНІ ПОДОРОЖІ	527
<i>Толочко В. Є.</i> ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ В ТУРИЗМІ РЕГІОНУ	531

Попри значні труднощі, які супроводжують впровадження ШІ, його інтеграція є необхідною умовою для створення сучасного, адаптивного та ефективного освітнього процесу, здатного відповідати актуальним викликам ринку праці та суспільства.

Таким чином, майбутнє персоналізації навчального процесу за допомогою ШІ обіцяє створення інноваційної, інклюзивної та ефективної освітньої системи. Ця технологія дозволить не лише розкрити потенціал кожного здобувача освіти, а й сформувати суспільство, орієнтоване на постійний розвиток та навчання протягом усього життя.

Література.

1. Запорожцева Ю. Персоналізація в навчанні як сучасний освітній тренд. *Педагогічна Житомищина*. № 4 (36), 2024. URL: <https://imso.zippo.net.ua/wp-content/uploads/2024/12/3.Запорожцева.pdf>
2. Локарева Г.В., Бажміна Е.А. Персоналізація в освіті: управління студентами власною траєкторією навчання засобами цифрових технологій. *Інформаційні технології і засоби навчання*. Том 86. №6. 2021. С. 187-207. DOI: 10.33407/itlt.v86i6.4103

УДК 373.3:379.85

Інатій Андрій Володимирович,
магістрант 2 курсу
спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія),
Щука Галина Петрівна,
д.пед.наук, професор,
професор кафедри географії та туризму,
Закарпатський угорський інститут
імені Ференца Ракоці II, м. Берегове

ДО ПИТАННЯ ПРО НАВЧАЛЬНІ ШКІЛЬНІ ЕКСКУРСІЇ

Важливість шкільних краєзнавчих екскурсій, як форми організації навчально-виховної роботи з учнями, спрямована на вивчення школярами при керівній ролі вчителя явищ, процесів, об'єктів через безпосереднє їх

сприймання і спостереження в конкретному середовищі – природному або виробничому [2], не вимагає обґрунтування. Незаперечним фактом є те, що учні, які беруть безпосередню участь у практичних дослідженнях, формують більш позитивне ставлення до предмету, який вивчають [1, с. 272].

Проте останні десять років увага до шкільного краєзнавчого руху є незначною [3, с. 83]. Зменшення інтересу почалося ще до пандемії Covid-19 та посилення російської агресії у 2022 році. Серед основних причин, які стримують використання екскурсій у навчальному процесі науковцями називаються недостатня методична підготовка педагогів, відсутність додаткового фінансування цієї діяльності, незацікавленість школярів тощо.

З метою вивчення ставлення школярів щодо доцільності використання екскурсій нами було розроблено анкету-опитувальник і проведено впродовж 11–15 березня 2024 року опитування здобувачів загальної середньої освіти. В опитуванні взяли участь 107 учнів 9–11 класів Берегівського ліцею №5 з поглибленим вивченням англійської мови імені Тараса Шевченка (Закарпатська область). Опитувальник створено за допомогою онлайн форми Google Forms.

Результати опитування дають можливість визначити рівень зацікавленості учнів в організації шкільних краєзнавчих екскурсій.

Серед опитаних 43% - це учні 9 класу, 34,6% - 10 класу та 22,4% - 11 класу. Більшість (96,2%) з них зазначили, що мають від 15 і більше годин вільного часу на тиждень, який використовують наступним чином: на прогулянки (66,4%), підготовку до вступу (47,7%), комп'ютерні ігри (44,9%) тощо (див. рис. 1).

При цьому лише 25,2% опитаних визнали, що віддають перевагу пасивним формам відпочинку, які не передбачають активної рухової діяльності. Тобто, це говорить на користь того, що респонденти не задовольняють свою потребу в активному способі життя. Треба визнати, що в місті ці можливості, дійсно, досить обмежені.

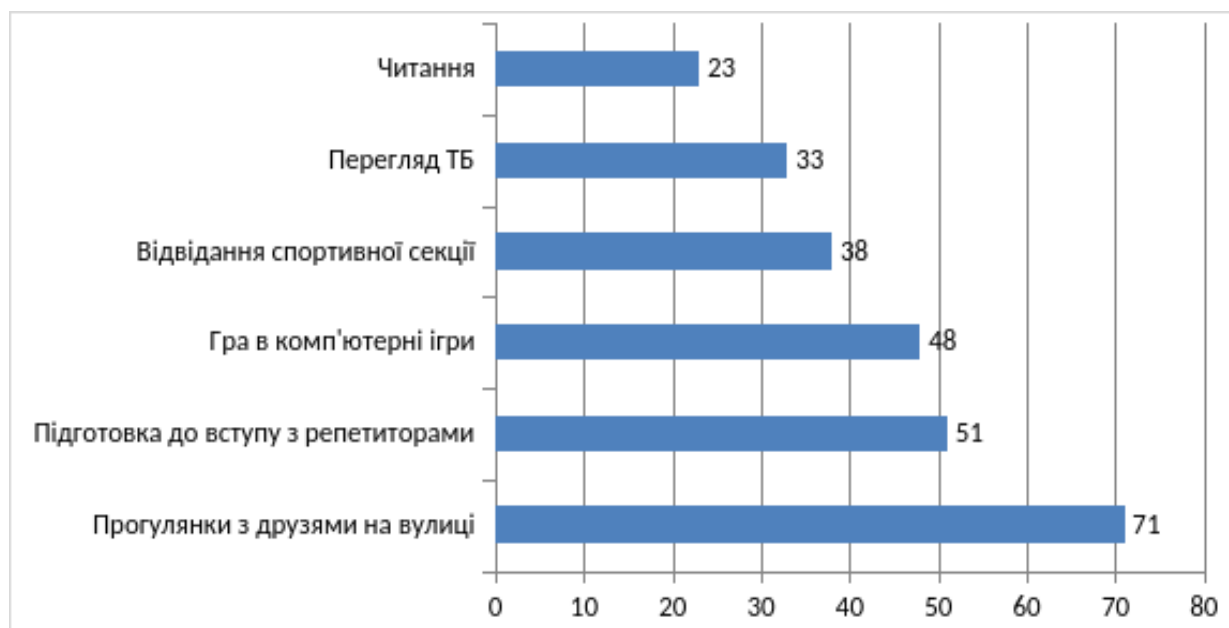

Рис. 1. Діаграма розподілу відповідей респондентів щодо організації їхнього дозвілля.

Незважаючи на те, що регіон знаходиться у відносно безпечній зоні та має значний туристично-рекреаційний потенціал, 12,1% опитаних учнів взагалі не подорожують. Ті, що подорожують, у дорогу відправляються з батьками (50,5%) та іншими родичами (8,4%), друзями (30,8%), членами гуртка / однокласниками (10,3%). 51,4% опитаних висловили бажання подорожувати частіше.

Цікаво, що більшість учнів (88,8%) надії на активну організацію дозвілля покладають на ліцей та заклади позашкільної освіти. Можливо, це пов'язано з погіршенням економічного становища родин, особливо внутрішньо переміщених. Саме невисокий рівень платоспроможності батьків став причиною того, що кожний третій учень відповів, що може собі дозволити лише одну подорож на семестр.

Найбільше приваблюють опитаних природні туристичні ресурси (рис. 2).

Таким чином, незважаючи посилення ролі гаджетів та соціальних мереж у житті сучасних учнів, значна частина з них має незадоволену потребу в активних формах організації дозвілля та проявляє інтерес до природи. Також опитані виразили бажання, щоб у ліцей збільшив кількість шкільних екскурсій.

Що для вас є найважливішим магнітом подорожі?

107 відповідей

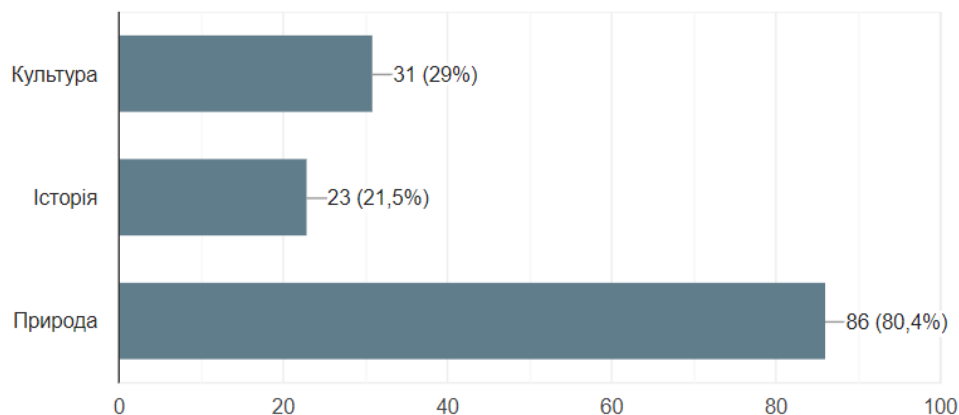

Рис. 2. Діаграма розподілу відповідей респондентів щодо магніту подорожі.

Відповіді вказують на те, що екскурсії проводилися в позанавчальний час і мали більше рекреаційний та розважальний характер. Проблему реалізації когнітивної функції навчальної екскурсії буде розглянуто в наших подальших дослідженнях.

Література

1. Гришко С. В. Непша Я. Ю.. Навчальні екскурсії як форма організації навчально-виховного процесу при вивченні географії. *Володимир-Волинський педагогічний коледж ім. А. Ю. Кримського: минушина, сучасність, майбуття: матеріали Всеукр. наук.- практ. конф. з міжнар. участю, присвяченої 80-річчю освітнього закладу, (28 листоп. 2019 р., м. Володимир-Волинський). 2019. С. 332–334.*
2. Горбацьо І. Підготовка майбутніх педагогів до туристичного супроводу шкільних екскурсій. *Актуальні питання гуманітарних наук.* 2024. Вип. 75, том 1. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/75-1-41>
3. Щука Г. П., Сокол Т. Г., Гергей Л. Б. Підготовка учителів географії до використання екскурсій в навчальному процесі. *Інноваційна педагогіка.* 2023. Вип. 65. Т. 1. С. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/65.1.17>

Наукове електронне видання

ГЕОГРАФІЯ ТА ТУРИЗМ

**Матеріали VIII Всеукраїнської
науково-практичної Інтернет-конференції
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди
(12 березня 2025 р., м. Харків)**

Матеріали подаються в авторській редакції.
Відповідальність за дотримання вимог академічної доброчесності несуть автори.

**Відповідальний за випуск Зеленько О.О.
Комп'ютерна верстка: Тагільцева Н.В.
Коректор: Лоцман П.І.
Фото обкладинки Муромцева Ю.І.**

Ум. друк. арк. 26,75

Державний вищий навчальний заклад
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
м. Харків, 61002, вул. Алчевських, 29.